

Om den urbane region

Øresundsregionen beskrives ofte som et økonomisk og kulturelt knudepunkt i et større internationalt samarbejde omkring Østersøen, tydeligt inspireret af det historiske Hanseforbund. Men hvad enten regionen markedsføres som et vækstcenter for medicinalindustrien eller som monumenter og events for turisterne, har det ikke meget at gøre med den måde indbyggerne selv bruger og oplever regionen.

Øresundsregionen er en urban region. For selvom mange af indbyggerne bor i landlige omgivelser, har de stort set allesammen umiddelbar adgang til de urbane faciliteter. Ifølge FN lever 3/4 af befolkningen i den industrialiserede verden idag i byområder, men det er ikke nødvendigvis byer i nogen traditionel forstand.

Der er to tendenser som synes karakteristiske for udviklingen af de urbane regioner. Stammedannelserne og den samtidige udbredelse af netværksstrukturer er to tilsyneladende modsatrettede tendenser, som ikke desto mindre virker sammen om at nedbryde byens indre sammenhænge og ydre afgrænsninger.

Det der adskiller Øresundsregionen fra andre urbane regioner er overskridelsen af en statsgrænse, men udviklingen af Øresundsregionen handler ikke kun om brobygning mellem to nationalstater. Den urbane udvikling er samtidig udtryk for globale samfundsmæssige forandringer. Og selvom det lokalt orienterede fokus ofte retter sig mod bestemte historiske forhold eller kulturelle karakteristika, der enten forbinder eller adskiller svenskere og danskere, udgør indbyggerne i Øresundsregionen ikke to homogene befolkningsgrupper.

Mens grænserne mellem byen og landet gradvist mister betydning, opstår nye grænser mellem mange mindre og ofte ghettolignende enklaver. De oprindelige spanske og sicilianske ghettoer menes oprettet på jødernes eget initiativ. Først fra 1300-tallet blev jøderne visse steder tvunget til at bo i ghettoer der var afspærret fra den øvrige by. Nutidens ghettoer er derimod ikke kun resultater af tvang, de opstår nok så meget fordi man simpelthen søger sammen med dem der ligner en selv. De omfatter derfor ikke længere kun udstødte befolkningsgrupper, men mennesker fra alle samfundslag, som føler de deler en fælles social eller kulturel identitet, der adskiller dem fra andre. Det er derfor ikke længere ghettoen der er afgrænset fra byen, men hele byen der i stigende grad ghettoiseres.

Det er en udvikling der allerede manifesterer sig tydeligt andre steder i verden: *Los Angeles is a city of ghettos, wealthy or impoverished islands defined and patrolled by their occupants. The police ensure that the diverse economic and ethnic groups are isolated from each other and the freeways provide routes through the metropolis, so that the inhabitants of the city never enter hostile territory.* Jonathan Hill, *Quaderns* 217, 1997.

Samtidig gør den øgede mobilitet og de udbyggede netværk det muligt for indbyggerne at knytte sig sammen med ligesindede andre steder i regionen og i verden. På den måde kan de gøre sig uafhængige af de naboer de alligevel ikke har noget tilfælles med.

Udbredelsen af eksisterende og udviklingen af nye kommunikationsformer, der understøtter tribaliseringsprocesserne, er paradoksalt nok den samme udvikling som skaber steder man ikke rigtig kan føle noget tilhørsforhold til, som når man zapper rundt mellem fjernsynets spredte verdener, cruiser gennem de uophørlige forstadsmiljøer, strejfer omkring i indkøbscentret, surfer på nettet eller driver afsted i transithallens malstrøm af forskellige kulturer.

Men det der synes at være helt nye måder at opleve omverden på, minder samtidig overraskende meget om de gengivelser af spredte / overlejlrede og tilsyneladende usammenhængende hændelser man kan finde i præhistoriske kunstudtryk. Mens perioden før historien var karakteriseret ved at begivenhederne udspillede sig så langsomt, at den menneskelige erindring ikke var istand til at opfatte dem som historiske, udspiller de sig nu alt for hurtigt til at vi kan danne os et sammenhængende billede af verden omkring os.